

SOCIALINIS DARBAS IR BENDRUOMENIS SOCIALINI PASLAUGŲ CENTRAI

Vilija Blinkevičiūtė

(Socialinės apsaugos ir darbo ministerija)

Gerbiami kolegos, sveikiai. Tai jau 4-oji tarptautinė konferencija, kuri suburia socialinių paslaugų organizatorius ir teikėjus iš visos Lietuvos.

Pastarojo dešimtmčio ekonominis ir socialinis permainingas palietė visus šalies gyventojus. Rinkos santykių formavimasis, nedarbo augimas, gyvenimo lygio smukimas turi tokias ir žmonių tarpusavio santykiams, moralinėms vertybėms. Visa tai verčia Lietuvos visuomenę prisitaikyti prie kintamo gyvenimo sąlygų bei ieškoti naujų kylančių socialinių problemų sprendimo būdų.

Kadangi ši konferencija skirta socialiniam darbui, noriu labiau akcentuoti tuos socialines apsaugos sistemos dalis, kuri tiesiogiai susijusi su socialine parama bei socialinėmis paslaugomis, o jos ne manomos be socialinių darbuotojų.

Kas naujo šioje srityje?

Dabartinėje Vyriausybės programoje pabrėžiama, kad vienas iš svarbiausių socialinės politikos tikslų – „sudaryti sąlygas kiekvienam asmeniui savo jėgomis tvarkyti gyvenimą, laisvai ir atsakingai kurti savo ateitį bei kartu solidariai pagalbą tiems, kurie dėl nurodymų nepriklausančių aplinkybių negali apsirūpinti patys“.

gyvendinant šį tikslą numatoma eiti reformų keliu, nepamirštant ir anksčiau priimtą racionalų sprendimų, nes neigiant praeitį ne manoma sukurti ateities.

Vienas iš tokių anksčiau priimtų svarbių socialinės politikos srities sprendimų – socialinės paramos sistemos decentralizavimas, kuris grindžiamas centrinių valdžios takos mažinimu, vietos savivaldos institucijų atsakomybės ir kompetencijos didinimu bei pačių bendruomenės ir kiekvieno iš mūsų asmeninės atsakomybės už save ir savo veiksmus didinimu.

Suprantama, niekas kitas geriau už pačius bendruomenę negali žinoti visų jos narių socialinių problemų. Be pačių piliečių,

nevyriausybinių organizacijų, tradicinių religinių bendruomenių bei socialinių partnerių aktyvios veiklos sunku tikėtis gerą socialinės politikos gyvendinimo rezultatą.

Naujosios Vyriausybės programoje numatyta stiprinti ir patobulinti bendruomenines paslaugas, skatinti ir aktyvinti privačius iniciatyvų, socialiniam paramai teikti grindžiant turimą pajamų testavimu, atsisakant išskirtinai lengvatų, jas pakeičiant piniginiomis išmokomis. Tai leistų socialinės paramos gavėjams pačiam apsispręsti, iš ko ir už kiek pirkti jam reikalingas socialines paslaugas. Aišku, kartu padidinti ne tik kiekvieno asmens teisę rinktis, bet ir savivaldybės pareigą kuo efektyviau organizuoti socialines paslaugas, didinti jų vaidmenį ir prieinamumą.

Reikia pripažinti, kad vairių socialinių partnerių bendradarbiavimas socialinėse paslaugų srityse dar nėra toks, koks turėtų būti. Dažnai iš NVO atstovų tenka išgirsti, kad joms nesudaromos tinkamos veiklos sąlygos, joms „netenkina valdžios nuostata kištis NVO veiklą, nepagrįsta kontrolė, kaltinimai, nepasitikėjimas, ieškoma, prie ko prikibti“ (citata iš Skurdo mažinimo strategijai pateiktą NVO pasiūlymą).

Savivaldybių ir NVO, privataus sektoriaus partnerystės principas yra vienas iš svarbiausių spręstinų klausimų.

Kas dėl bendruomeninių socialinių paslaugų centrų (1996 m. veikė 37, 1999 m. – 114 dienos centrų), noriu pasidžiaugti, kad didelės dienos centrų steigimo mūsų šalyje postumai padarė Bendruomeninių socialinių paslaugų vystymo projektą, finansuojamą Jungtinių Pasaulio banko paskolos, Švedijos Vyriausybės (SIDA) ir Lietuvos savivaldybių lėšomis. Vykdamas šis projektas, šešiose savivaldybėse steigti ir skirtingai veikia 13 vienos paskirties socialinių paslaugų centrų, kuri patirtis naudinga visoms Lietuvos savivaldybėms. Šis projektas pažadino savivaldybių iniciatyvą ieškoti naujų ir

veiksming socialini paslaug teikimo form .
Sparti socialini paslaug pl tra turi takos ir naujiems sprendimams valstyb s lygmeniu priimti. Tod l b tina perži r ti socialini paslaug valdymo, finansavimo klausimus, bendr statymin baz .

Teikiant socialin param ir aktyvinant bendruomen labai svarbus socialini darbuotoj vaidmuo. Socialinis darbuotojas atlieka daugyb vairiausi vaidmen –yra patar jas, tarpininkas, mokytojas, advokatas ir guod jas. Dirbdamas bendruomen je, socialinis darbuotojas suburia žmones ir mobilizuoja juos spr sti bendras problemas. Akivaizdu, kad nuo socialinio darbuotojo profesionalumo priklauso socialinio darbo kokyb , tod l pastaruuju metu ypa daug d mesio skiriama socialini darbuotoj mokymui ir j darbui vertinti.

Naujoji Vyriausyb numato esmini darb ir poky i daugelyje socialin s paramos sri i .

Baigiama rengti invalidumo nustatymo ir socialin s apsaugos priemoni ne galiesiems reformos koncepcija. Reformos esm – teis pinigin ir kitas pagalbos formas turi nulemti darbingumo ir darbo pajam praradimo, speciali poreiki bei aplinkybi veiksniai, o ne priklausymas tam tikrai socialinei grupei. Ateityje numatoma perži r ti pensij mok jim , atsižvelgiant reabilitacijos, darbingumo ir darbo užmokes io praradimo veiksnius.

Numatoma iš esm s perži r ti socialin s

paramos šeimoms politik , daugiausia d mesio kreipiant sudaryti s lygas pa iai šeimai save išlaikyti, r pintis savo vaikais, j užimtumu. O tai ne manoma be darbo garantij , b sto sigijimo s lyg gerinimo. Akivaizdu, kad reikalingos ir naujos socialin s paslaugos nedarnioms, konfliktuojan ioms šeimoms, nes šeimoje kylan i nesutarim padarinius gerai jau iame visi –daug ja be t v globos liekan i vaik .D l nedarnos ir konflikt šeimoje, problem mokykloje daug ja mokykl nelankan i , vaikataujan i ir nusikaltimus padariusi vaik .

At jo laikas imtis kardinali sprendim ir vaik globos klausimais. ia nemažai nuveikta, priimti reikiami statymai, kodeksai, ta iau reikia principini ir racionali sprendim . B tina perži r ti vaik globos finansavimo klausimus, sudaryti realias s lygas vaik globai šeimoje, mažinti neracionaliai ir neveiksmingai dirban ias vaik globos institucijas.

Vykdant esminius pertvarkymus ir priimant nepopularius sprendimus jautrioms socialin ms grup ms, tokioms kaip ne galieji, pagyven žmon s, šeimos, auginan ios vaikus, labai svarbi tampa socialini darbuotoj veikla ir j pagalba. Tod l reikia pabr žti informacijos teikimo ir aiškinamojo darbo svarb . Šioje srityje socialini darbuotoj laukia ypa atsakingas darbas.

Tikiu, kad j s noras ir ryžtas, žinios ir kantryb , o svarbiausia – neabejingumas kit skausmui ir negandoms pad s mums visiems siekti norimo tikslo – pad ti kitiems.

Linkiu s km s konferencijos darbe.

SOCIAL WORK AND THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY-BASED SOCIAL SERVICES

Vilija Blinkevi i t

(Ministry of Social Security and Labour, Lithuania)

Dear colleagues and guests,

This is already the 4th international conference that has rallied social service organisers and providers from all Lithuania.

The economic and social changes of the past decade have touched all Lithuanian population. The formation of market relations, the growth of unemployment, and the decline of living standard

influence human interaction and moral values. All this makes the Lithuanian society adjust to the changing living conditions and search for new solutions to the newly-arising social problems.

As the present conference is devoted to social work issues, I would like to stress one particular part of social care system that it is directly connected with social support and social services.